

AHOLI TURMUSH DARAJASINI BARQAROR SURATDA OSHIRISH VA SIFATINI YAXSHILASHNI TA'MINLASH.

*Abdullayev Foziljon Xusan o'g'li- Toshkent iqtisodiyot va texnologiyalari
universiteti magistranti*

Anotatsiya: Hayot sifati (QOL) Birlashgan Millatlar tashkiloti tomonidan "shaxsning o'zi yashayotgan madaniyat va qadriyatlar tizimi kontekstida va ularning maqsadlari, kutilmalari, standartlari va tashvishlari bilan bog'liq holda hayotdagi mavqeini idrok etishi" deb ta'riflanadi. Hayot sifatining standart ko'rsatkichlariga boylik, bandlik, atrof-muhit, jismoniy va ruhiy salomatlik, ta'lim, dam olish va bo'sh vaqt, ijtimoiy tegishlilik, xavfsizlik, va erkinlik kiradi]. QOL xalqaro rivojlanish, sog'liqni saqlash, siyosat va bandlik sohalarini o'z ichiga olgan keng kontekstga ega. Ushbu tezisda aholi turmush darajasini barqaror suratda oshirish va sifatini yaxshilashni ta'minlash masalalari muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: aholi turmush darajasi, iqtisodiy barqarorlik, aholi farovonligi, aholi sifati, iqtisodiy rejalashtirish, korrupsiya, turmush daraja ko'rsatkichlari, ishsizlik, ijtimoiy himoya, sog'liqni saqlash, ta'lim.

Aholi turmush darajasi, bir mamlakatning iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy rivojlanish darajasini ko'rsatadigan muhim ko'rsatkichdir. U, aholi farovonligini, ijtimoiy barqarorlikni va iqtisodiy o'sishni belgilaydi. Aholi turmush darajasini oshirish va uning sifatini yaxshilash, har bir davlatning asosiy maqsadlaridan biridir. Ushbu maqolada, aholi turmush darajasini barqaror suratda oshirish va sifatini yaxshilashga qaratilgan strategiyalar, omillar va muammolarni batafsil tahlil qilamiz. Aholi turmush darajasi bir qator ko'rsatkichlar orqali o'lchanadi. Ushbu ko'rsatkichlar, aholi farovonligini va ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarni aks ettiradi. Aholining o'rtacha daromadi, turmush darajasining muhim ko'rsatkichi hisoblanadi. O'rtacha daromadning oshishi, aholi farovonligini oshiradi. Ishsizlik darajasi,

iqtisodiy faoliyat va aholi turmush darajasining muhim ko'rsatkichi. Past ishsizlik darajasi, aholi turmush darajasini oshirishga yordam beradi. Aholining ta'lim darajasi, iqtisodiy rivojlanish va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Yuqori ta'lim darajasi, aholi turmush darajasini oshiradi. Sog'liqni saqlash tizimining samaradorligi, aholi turmush darajasini belgilovchi muhim omil hisoblanadi. Sog'lom aholi, iqtisodiy faoliyatni oshiradi. Ijtimoiy himoya tizimlari, aholi turmush darajasini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ijtimoiy himoya, kam ta'minlangan qatlamlarga yordam beradi.

Aholi turmush darajasini oshirishda bir qator omillar muhim ahamiyatga ega. Ushbu omillar, iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy jihatdan aholi farovonligini ta'minlashga yordam beradi. Iqtisodiy rivojlanish, aholi turmush darajasini oshirishning asosiy omillaridan biridir. Iqtisodiy o'sish, yangi ish o'rinlarini yaratish, daromadlarni oshirish va ijtimoiy infratuzilmani rivojlantirishga yordam beradi. Mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi. Investitsiyalar, yangi texnologiyalarni joriy etish va ish o'rinlarini yaratishga yordam beradi. Kichik va o'rta bizneslar, iqtisodiy o'sish va ish o'rinlarini yaratishda muhim rol o'ynaydi. Ularni qo'llab-quvvatlash, aholi turmush darajasini oshirishga yordam beradi. Innovatsion g'oyalar va texnologiyalarni rivojlantirish, iqtisodiy samaradorlikni oshiradi. Innovatsiyalar, mahsulot va xizmatlarning sifatini yaxshilashga yordam beradi.

Ta'lim va malaka, aholi turmush darajasini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Yuqori ta'lim darajasi va malakali ishchi kuchi, iqtisodiy rivojlanishni ta'minlaydi. Ta'lim tizimini takomillashtirish, sifatli ta'limni ta'minlash va yangi ta'lim metodlarini joriy etish zarur. Kasb-hunar ta'limini rivojlantirish, malakali ishchi kuchini tayyorlashga yordam beradi. Bu, ish o'rinlarini yaratish va iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi. Aholining hayot davomida ta'lim olish imkoniyatlarini yaratish, malakani oshirish va yangi ko'nikmalarni egallashga yordam beradi.

Sog'liqni saqlash tizimi, aholi turmush darajasini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Sog'lom aholi, iqtisodiy faoliyatni oshiradi va ijtimoiy barqarorlikni

ta'minlaydi. Sog'liqni saqlash tizimini rivojlantirish, sifatli tibbiy xizmatlarni taqdim etish va tibbiy infratuzilmani yaxshilash zarur. Sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, aholi o'rtasida sog'liqni saqlash madaniyatini oshirishga yordam beradi. Sog'liqni saqlash dasturlarini amalga oshirish, kasalliklarning oldini olish va aholi salomatligini yaxshilashga yordam beradi.

Ijtimoiy himoya tizimlari, aholi turmush darajasini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ijtimoiy himoya, kam ta'minlangan qatlamlarga yordam beradi va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi. Kam ta'minlangan qatlamlarga yordam berish uchun ijtimoiy himoya dasturlarini ishlab chiqish zarur. Ijtimoiy xizmatlarni rivojlantirish, aholi turmush darajasini oshirishga yordam beradi. Bu, ijtimoiy muammolarni hal qilishda muhim ahamiyatga ega. Ijtimoiy adolatni ta'minlash, aholi o'rtasida tenglikni va barqarorlikni oshiradi. Aholi turmush darajasini oshirishda bir qator muammolar mavjud. Ushbu muammolar, iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy jihatdan aholi farovonligini ta'minlashga to'sqinlik qiladi. Yuqori ishsizlik darajasi, aholi daromadlarini kamaytiradi va turmush darajasini pasaytiradi. Inflatsiya, aholi daromadlarining real qiymatini kamaytiradi va xarajatlarni oshiradi. Iqtisodiy resurslarning cheklanganligi, investitsiyalarni jalb qilish va iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muammolarni keltirib chiqaradi. Ta'lim tizimidagi muammolar, aholi malakasini oshirishga to'sqinlik qiladi. Sog'liqni saqlash tizimidagi muammolar, aholi salomatligini pasaytiradi. Ijtimoiy adolatsizlik, aholi o'rtasida tenglikni pasaytiradi va ijtimoiy barqarorlikni buzadi. Siyosiy beqarorlik, iqtisodiy rivojlanishni to'xtatadi va aholi farovonligini pasaytiradi. Korrupsiya, resurslarning noto'g'ri taqsimlanishiga olib keladi va ijtimoiy adolatsizlikni kuchaytiradi. Aholining siyosiy jarayonlarda ishtirok etish darajasining pastligi, ijtimoiy muammolarni hal qilishda to'siqlarni keltirib chiqaradi. Aholi turmush darajasini barqaror suratda oshirish va sifatini yaxshilash uchun bir qator strategiyalarni amalga oshirish zarur. Ushbu strategiyalar, iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy jihatdan aholi farovonligini ta'minlashga yordam beradi.

Iqtisodiy o'sishni ta'minlash uchun investitsiyalarni jalb qilish, yangi ish o'rinlarini yaratish va iqtisodiy infratuzilmani rivojlantirish zarur. Kichik va o'rta bizneslarni rivojlantirish, iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi va ish o'rinlarini yaratadi. Innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirish, yangi texnologiyalarni joriy etish va mahsulotlar sifatini oshirishga yordam beradi. Ta'lim tizimini takomillashtirish, sifatli ta'limni ta'minlash va yangi ta'lim metodlarini joriy etish zarur. Sog'liqni saqlash tizimini rivojlantirish, sifatli tibbiy xizmatlarni taqdim etish va aholi salomatligini yaxshilashga yordam beradi. Ijtimoiy himoya tizimlarini rivojlantirish, kam ta'minlangan qatlamlarga yordam berish va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi. Siyosiy barqarorlikni ta'minlash, iqtisodiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlaydi va aholi farovonligini oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Aoyama, Yuko, and Michael B. Teitz. Small business policy in Japan and the United States: a comparative analysis of objectives and outcomes (Institute of International Studies, 1996).
2. Aoyama, Yuko. "Policy interventions for industrial network formation: contrasting historical underpinnings of the small business policy in Japan and the United States." Small Business Economics 12.3 (1999): 217–231.
3. Bannock, Graham. The economics and management of small business: an international perspective (Routledge, 2004).
4. Bean, Jonathan James. "Beyond the broker state: a history of the federal government's policies toward small business, 1936–1961" (PhD Diss. The Ohio State University, 1994).
5. Bean, Jonathan. Big government and affirmative action: The scandalous history of the Small Business Administration (University Press of Kentucky, 2014) online
6. Birch, D. (1979). The job generation process. Unpublished Report, Massachusetts Institute of Technology, prepared for the Economic Development Administration of the U.S. Department of Commerce, Washington, D.C.